

Riddaren Erik Karlsson tillkännager att han både hört och sett påven Lucius bulla angående Askeby klostrets gods och privilegier. Denna bulla har respekterats i två hundra år, såväl av rikets kungar som av andra herrar, och därför förbjuder han på kungens vägnar alla Östergötlands fogdar, husfogdar, underfogdar och länsmän, att göra intrång i klostrets privilegier, särskilt på dess fiske i Norrköping, både i kungslanan, ”wæthlingx”-varpet, laxkaret och i sikvarpet, liksom på andra platser. Fastän sådant intrång nu skett i två år, befaller brevutfärdaren att det efter denna dagen ej mer skall ske.

Utfärdaren beseglar.

Orig. [A] på perg. (22,9 x 10,4 cm, uppveck 2,6 cm; 13 rader), Sv. Riksarkivet (RPB nr 1859). – Medelst sigillremsorna hopfast med brev 1384 8/10 (RPB nr 2048) och 1386 26/3 (RPB nr 2205), vilka också berör Askeby klostrets fiskerättigheter i Norrköping.

Avskrift i vidimation [B] på papper – av väpnarna Germund Brynolfsson och Gudmund Sunesson – 1443 20/5, även omfattande brev 1384 8/10 (RPB nr 2048) och 1386 26/3 (RPB 2205), Sv. Riksarkivet. Vidimationsbrevet är tryckt i A. Nordén, Norrköpings medeltid (1918), nr 119. Det lagades år 1946 efter att tidigare ha varit klivet på längden; skadan har inneburit att vissa ord i brevet veck bortfallit eller är svårlästa.

Tryckt: C. M. Kjellberg, Till frågan om vattenregalet (1911), bil. 3, s. 53; A. Nordén, Norrköpings medeltid (1918), nr 27.

Uppgiften i brevet, vilken senare utprickats, att Erik Karlsson (örnfoot) varit drots är oriktig.

Den i brevet omtalade påvebullan, sannolikt utställd av Lucius III (påve 1181–85), har gått förlorad, troligen vid den brand som ödelade klostret år 1377. I brev 1377 27/2 (orig. på perg., Sv. Riksarkivet) framgår att åtskilliga urkunder försvann i branden.

Om brevet se S. Ljung, Norrköpings historia intill 1568 (1965), s. 4 ff.; E. Ortved, Cistercieordenen og dens klostre i Norden (1927–33), s. 323 f.; C. M. Kjellberg, a.a., s. 18 ff. Jfr även otryckt PM av B. Westlund (1975/nr 17) på redaktionen för Svenskt Diplomatarium, som även redovisar äldre tryck.

De i brevet förekommande fisketermerna *vædblinger*, *lani* (nusv. *lana*) och *varp* betecknar ursprungligen fiskeredskap, men kan även avse (fasta) platser för fiske med sådana redskap. Se härom E. Lidén, Ordstudier (Meijerbergs arkiv för svensk ordforskning 1, 1937), s. 1 ff. och 11 ff, S. Ljung, a.a., s. 58 ff. samt Söderwall: *lani*, *varp* och Söderwall, suppl.: \**vædblingsvarp*.

Alla mæn thætta bref høra ok se · helsar Erik Karlson riddare <sup>a</sup>-ok drozate<sup>a</sup> ij Swerike<sup>b</sup> · æ wærtheleka medb Guthi · kænnis iak medb thæsso brefue at iak hafuar bathe hørt ok set · pauans bullam · vm Askabý clostars goz ok thera frælse · huilka som them gaf en pafue som het Lucius · ok thet hafuar wart haldit tu hundratha aar · medb inrikis<sup>c</sup> hærrom · bathe kunungum · ok athrom rikisins hærrom · for thæn skuld at thet hafuar them swa længe vnt varit · bathe a Guz wægna ok manna<sup>d</sup> · tha ær thet omøghelikt at man skal them hindra nu ij sino frælse ælla nakorlethes vrætha · for thæn skuld byuthar iak a mins hærra kunungsins wægna · allom foghatum ij Østragøtlande husfoghatum · vndefoghatum · lænsmanom · them at hindra · ælla thera goz · ok særleka forbyuther iak at nakor man skal hindra · thera fiscari ij Norkøponge<sup>e</sup> · bathe ij kunungx lanine · ij wæthlingx warpeno · ælla ij laxakareno · ok sika warpeno · ælla hwar thet kan hælzt liggia <sup>1</sup>-æn tho at huarost<sup>1</sup> at thet hafuar warit hindrat<sup>f</sup> · vm tu ar for them · tha vil iak æy at nakre skulu thet hindra æfte thænna daghin · swa framt som the vilia · fly Guz vrethe æfte thý som pauans bref til sigher · ok göra thet som min vili ær · ok mik lioft ær · Scriptum Sutharcopie<sup>g</sup> anno Domini M<sup>o</sup>ccc<sup>o</sup>lxxiiiij<sup>o</sup>, in crastino beate Marie Magdalene meo sub sigillo.

På uppveckets framsida: pater, på dess insida: bokstaven m

På baksidan: Herra Erikx Karlson breff <sup>h</sup>-oc opa the fischewatnen j Norcøpung<sup>h</sup>

Sigillet bortfallet från den i brevet underkant kvarhängande sigillremsan.

<sup>a-a</sup> Orden expungerade A. <sup>b</sup> Bokstaven s på rasur A. <sup>c</sup> inri kis utan avstävningstecken vid radskifte A. <sup>d</sup> Första bokstaven n på rasur A. <sup>e</sup> Norkøpunge B. <sup>f</sup> Bläckplump över bokstaven r A. <sup>g</sup> Sudherkopie B. <sup>h-h</sup> Med annat bläck A.

<sup>1-1</sup> Konjunktion med betydelsen ’ehuru’; se Söderwall: hvaris 4.